

Deltagerobservation

Deltagerobservation er en metode, som kan være jer til stor hjælp, når I har valgt et overordnet emne og problemstillingen for jeres forandringsprojekt. Ved at observere udvalgte personers adfærd i en udvalgt situation får I indsigt i, hvordan de er med til at skabe problemet og/eller, hvordan de bliver påvirket af det. Denne indsigt kan gøre jer klogere på årsagerne til problemet og give inspiration til, hvordan I kan løse det.

En deltagerobservation består af to dele:

- 1 Jeres observation af udvalgte personer i en udvalgt situation, som har relevans for jeres projekt.
- 2 Jeres fortolkning af det observerede.

OBSERVATIONSSKEMA

Det er vigtigt, at I skriver alle jeres observationer ned undervejs og jeres tanker efterfølgende. Det bruger man et observationsskema til. Observationsskemaer kan se ud på mange måder - det afhænger af projektets fokus og problemstilling. På de næste sider finder I en skabelon til et observationsskema, som I kan vælge at bruge direkte eller tilpasse jeres projekt. - Først en med noter og hjælpespørgsmål, derefter en tom.

Første del - *beskrivelser* - udfylder I, mens I er i gang med at observere. I kunne for eksempel observere en udvalgt situation i klasselokalet, skolegården, sportshallen, på biblioteket eller midt på gågaden. I skal kun skrive det ned, I observerer. Det vil sige, at I skal blive på det registrerende og beskrivende plan uden at tolke på det, I ser.

Anden del - *fortolkning* - udfylder I, når jeres observationsforløb er afsluttet. Det er nu, I skal på banen med alle de tanker og refleksioner, som I har gjort jer løbende. Hvad overraskede jer eller gjorde særligt indtryk? Reflekter også over jeres fordomme og over, hvordan jeres rolle som observatører kan have påvirket personernes måde at handle på i situationen. Det kan være en fordel at lave denne del i grupper, så I sammen kan sætte ord på jeres tanker om observationsforløbet.

Observationsskema

1. BESKRIVELSER (udfyldes mens I er ude og observere - undgå fortolkninger!)

Fakta	Dato, sted, antal tilstedeværende/relevante personer - fx antal lærere og elever på skolen og antal, som observeres.
Rammer	Beskriv stedets arkitektur og indretning, om det er et offentligt eller privat sted, om det er indendørs eller udendørs - fx klasselokalet, skolegården, den lokale sportsklub osv.
Personer	Beskriv de observerede personer - deres køn, alder, sprog, kropssprog, udseende osv. Udvælg kun det der er relevant.
Aktiviteter	Beskriv, hvad de observerede personer laver. Læg især mærke til interaktionen mellem de tilstedeværende. Hvem interagerer med hvem? Hvad er den normale adfærd? I hvilke situationer afviger nogle fra den adfærd? Vær opmærksom på kropssprog.
Genstande	Beskriv de genstande, som har relevans for jeres projekt - hvilke genstande ender fx som skrald?
Kultur/værdier	Hvad iagttager I om regler, holdninger, vaner, normer og traditioner - i klassen, på skolen, i sportsklubben osv. - Har skolen fx et synligt værdisæt, der omhandler jeres hovedemne for projektet?

2. FORTOLKNING (udfyldes efter jeres observation - det er nu tid til fortolkning!)

Overraskelser	Beskriv observationer, der gjorde særligt særligt indtryk, fx: - "Hvis der i forvejen ligger skrald og flyder i klassen, er der en klar tendens til, at man ikke selv rydder op efter sig." - "Det overraskede os, at de yngste elever var rigtig gode til at smide deres affald i skolegårdens skraldespande i frikvarteret."
Observatørrollen	Reflekter over jeres forudantagelser (fordomme) og over, om jeres rolle som observatører kan have påvirket de observerede personer i den observerede situation, fx: - "Vi havde en forestilling om, at de yngste elever, var de værste til at smide skrald på jorden eller glemme at rydde op efter sig." - "Selvom eleverne ikke vidste, at vi observerede, hvad de gjorde ved deres skrald, kan vores tilstedeværelse have påvirket dem til at smide det i skraldespanden."

Observationsskema

1. BESKRIVELSER	
Fakta	
Rammer	
Personer	
Aktiviteter	
Genstande	
Kultur/værdier	
2. FORTOLKNING	
Overraskelser	
Observatørrollen	